

1TI - BANTOANON 1 Timoteo 2003

1 Timoteo

1 TIMOTEO

KAG PAUNANG MGA BISAYA TUNGOR SA PRIMERONG SUYAT NI APOSTOL PABLO KANG

TIMOTEO

Kaling suyat ay imaw kag una sa ruhang suyat nak ingsuyat ni Apostol Pablo (1 Tim. 1:1-2.) sa usang binata nak manugsunor ni Kristo nak kag ngayan ay Timoteo. Ingsuyat nida kali mga 33-35 tuig pagkatapos sa kamatayon ni Hesus. (Kali ay ingbibilang nak mga 63-65 A.D.) Kaling si Timoteo ay halin sa banwa it Listra sa probinsya it Pisidya, nak ngasing ay sakopey it Turkey. Kag ida nanay ay usang lahi it Hudyo pero kag ida tatay ay usang taga-Gresya. It katong sida ay maisot pa, sida ay ingtudluan it ida nanay ag lola tungor sa Gino-o, ag tong huli, sida ay naging kaibahan ag manugbulig kang Pablo sa ida pagpanglibutan sa pagwali it Maadong Balita.

It katong ingsuyat ni Apostol Pablo kaling suyat, ida'y ingtalaga si Timoteo bilang pastor sa Epeso pramas kuntrahon katong mga nagtutudlo it buko matuor. Ing-uumir nida diling suyat kag angay nak pamatasan it mga nagtutu-o, lalong-laloey kag para sa inra mga pinuno.

Sa huling parti it kaling ida suyat ay inglalaygayan ra ni Apostol Pablo si Timoteo kung pauno sida maging usang maadong manugserbisyo kang Hesu-Kristo ag kung ni-o kag ida mga responsibilidad sa iba't-ibang grupo it mga Kristyano.

KAG SUYOR IT 1 TIMOTEO

Kag Pagpangamusta 1:1-2

Kag Nahanungor sa Tama ag Salang Panudlo 1:3-20

Kag Nahanungor sa Pagpangamuyo 2:1-15

Kag Nahanungor sa mga Pinuno it mga Nagtutu-o 3:1-16

Kag mga Laygay kang Timoteo Para sa mga Nagtutu-o 4:1-16—6:19

Kag mga Huling Tugon 6:20-21

Kag Primerong Suyat ni Apostol Pablo kang

TIMOTEO

1

KAG PAGPANGAMUSTA

¹⁻² Pinalangga nakong anak sa pagtu-o nak Timoteo,^a

Ako si Pablo nak Apostol ni Kristo Hesus kag nagsusuyat it kali. Ako ay Apostol kumporme sa sugo it Dios nak ato Manluluwas ag Ginoong Hesus nak ato pag-asa.

Kabay pang mapasa-imo kag kaaduhan, kag kaluoy ag kag katimunungan nak halin sa Dios nak Tatay ag kang Kristo Hesus nak ato Gino-o.

KAG NAHANUNGOR SA TAMA AG SALANG PANUDLO

Kag Paandam Laban sa Salang Panudlo

³ Kung ni-o kag ako ginglaygay sa imo it katong ako'y papagtuon sa probinsya it Macedonya, ay imaw ra gihapon nako it ginglalaygay sa imo ngasing, nak ikaw ay magtiner pa raha sa syudad it Epeso. Dahil inggwa't pilang mga tawo raha nak kinahangyang imo malaygayan nak indi magtudlo it mga sala nak panudlo.

⁴ Kinahangyan rang imo sinra laygayan nak indi giakason kag inra mga oras sa mga istorya nak indi mapamatuuran. Ag imaw ra sa pagsinunson sa pay waya't katapusang mga listahan it mga ginikanan, dahil kina ay ginghalinan it mga pagsinuay-suayan dahil sa inra pagpitlo-pitlo yang. Kaling tuyar nak mga istorya ay waya gitutudlo sa inra kung pauno sunron kag kabubut-on it Dios nak maayaman parayan yang sa pagtu-o.

⁵ Kumo kaling ato panudlo sa inra ay pramas kag tanang nagtutu-o kang Kristo ay magkainggwa't pagpalangga sa usa'g-usa. Kaling pagpalangga ay dapat halin sa

^a1:1-2 Basaha sa Bin. 16:1-2 tungor kang Timoteo.

tagipusuon nak waya't gingkukumkom nak kahangit, halin sa malimpyong kunsensya, ag dahil sa matuor nak pagtu-o. ⁶ Inggwa it mga tawo nak nagtalikor sa tuyar nak panudlo ag sinra ay nagkayaag papagto sa puat pagdiniskusyan nak waya ra't kapuyos-puyos. ⁷ Kali ay dahil sa inra kagustuhan nak maging mga manunudlo it Kasuguan it Dios. Kag mga panudlo nak inra ingtutudlo sa mga tawo ay kabi ninra ay tama, pero buko. Dahil waya ninra naiintyendihe kag matuor nak panudlo it Dios.

⁸ Ayam ra nato nak maado kag Kasuguan kung kali ay inggagamit it tawo sa tama. ⁹ Kali ay parayan sa ida pagkaintyende nak kag Kasuguan ay waya gihimu-a it Dios para sa mga maadong tawo, kundi para parusahan kag mga tawong nagkukontra sa tama ag suwail. Imaw ra sa mga waya gitutuman sa kabubut-on it Dios ag sa mga makasal-anan, sa mga tawong waya namumut-i it Dios ag sa mga waya't pagtahor sa aber ni-o mang sagradong bagay, sa mga nagpapangmatay it inra tatay o nanay, ag sa mga nagpapangmatay it iba pa ninrang isigkatawo. ¹⁰ Kag Kasuguan ay ginghimo ra it Dios para sa mga tawong nag-uubay sa buko ninra sariling asawa, mga nag-uubay sa inra kaparehong kayake o kaparehong kabade, mga nagpapangbaoy it mga tawo nak pwersahan para makwartahan yang, mga bakakon, mga nagtitestigo it buko matuor, ag katong mga naghihimo it aber niong kabaliskaran it tadlong nak panudlo. ¹¹ Sa yudo it kina kag mga tadlong nak panudlo ay katong kumporme sa mahimayaong Maadong Balita it Dalayawon nak Dios, nak ingtugyan sa ako agor ipanudlo.

Kag Pag-uma ni Pablo nak Rako kag Kaluoy it Dios sa Ida

¹² Abang rako kag ako pagpasalamat kang Kristo Hesus nak ato Gino-o nak nagta-o sa ako it kusog nak magwali it Maadong Balita! Nagpapasalamat ra ako nak gingmuyatan ako Nida nak usang masasaligan ag gingpili nak magserbisyo sa Ida, ¹³ aber tong una ay ako Sida gingpasipalahan ag ingpahirapan nako kag Ida mga katawuhan, ag aber ako Sida ging-insulto. Pero sa yudo it kina ay ingkaluy-an gihapon ako it Gino-o dahil dati ay nahimo nako katong mga bagay, ag waya nako nasaduri nak kato yaki ay sala, ag dahil sa ako kawar-an it pagtu-o sa Ida. ¹⁴ Ag subra-subra kag kaaduhan sa ako it ato Ginoong Dios, kaumir kag Ida pagta-o sa ako it pagtu-o ag pagpalangga sa ako isigkatawo dahil sa pagpakig-usa kang Kristo Hesus.

¹⁵ Masasaligan kaling bisaya ag dapat nak patihan. “Si Kristo Hesus ay nagpaali sa

kalibutan agor luwason kag mga makasal-anan,” ag kung sa payain-yainan yang ra it pagkatawo ay wayaey it makakapareho sa ako. ¹⁶ Pero dahil raha gingkaluy-an ako it Dios agor sa pagpatawar sa ako nak imaw kag pinaka-makasal-anan sa tanan ay maipakita ni Hesu-Kristo kung mauno it rako kag Ida pagpasensya. Ag ginghimo ra Nida kali agor kag Ida pagpatawar sa ako ay puyding muyatan it ibang mga matu-o sa Ida para inra mabaton kag kabuhi nak waya't katapusan. ¹⁷ Kabay pang kag tanang balor ag kadayawan hastang sa waya't katapusan ay maita-o sa Dios nak Hari it tanang kapanahunan, Dios nak waya't kamatayon, Dios nak indi makita it ato mga mata, Sida nak ausang Dios. Kabay pa.

Kag Responsibilidad ni Timoteo

¹⁸ Timoteo, anak, kag mga manugbisaya it mensahe halin sa Dios para sa mga nagtutu-o ay nagta-o it mensahe para sa imo, agor pakusugon ikaw sa imo pagserbisyo sa Dios. Ag ngasing ako ra ikaw gingsusugo kumporme sa inra ingsiling. Magtinguha nak gador ikaw para sa kamatuuran nak ato gingtutuuhan, tuyar sa usang maadong sundalo nak naglalaban para protektahan kag ida nasasakupan. ¹⁹ Himu-a kali habang gingpapanghuytan nimo kag imo pagtu-o sa Ida ag sa pagtuman nimo kung ni-o kag gingsisiling it imo kunsensya nak tama. Inggwa't pilang mga tawo, nak dahil waya ninra gitumana kag gingsisiling it inra kunsensya ay nawagit kag inra pagtu-o, nak pay baga batil nak inra gingpabad-an nak mawasak sa tunga't karagatan. ²⁰ Kaumir sa inra sina Himeneo ag Alejandro nak tong huli ay gingpasugtan nako nak magsunor sa inra kagustuhang tumanon si Satanas. Kali ay agor sinra ay magmadla ag makatuon nak indi magpasipala sa Dios.

2

KAG NAHANUNGOR SA PAGPANGAMUYO

Kag mga Tugon Tungor sa Pagpangamuyo

¹ Ngasing, sa imo pagtinguha para sa kamatuuran, una sa tanan gingtutugon nako sa imo nak tudluan sa inra nak ipaabot sa Dios kag mga paghagar it kinahangyan, mga pagpangamuyo, mga pangabay para sa iba, ag mga pagpasalamat. Hiwaton ninro kali

para sa tanang tawo. ² Umiron ninro kag mga hari ag mga pinuno nak kag inra pagrumaya ay maado agor kita ay mapangabuhi it mahilway ag matimunong, sa ato pagtahor ag pagtuman sa kabubut-on it Dios sa tanang bagay. ³ Maado kag pagpangamuyo para sa tanan, dahil kali ay namumut-an it Dios nak ato Manluluwas. ⁴ Naghahanrom Sida nak kag tanang tawo ay maluwas ag makaayam it kamatuuran.

⁵ Ag kag kamatuuran ay ausa yang kag Dios^b nak Manluluwas, ag ausa yang ra kag manugpatunga sa Dios ag sa tawo. Waya't iba kundi si Kristo Hesus nak nagpakatawo, ⁶ Sida nak naghalar it Ida kabuhi agor maging pangtubos para sa tanan. Kali kag pamatuor it Dios sa Ida hanrom nak kato, nak naipahadag sa tamang panahon.

⁷ Dahil rili, ako ay pinili ag gingbutang it Dios bilang usang manugbantala ag apostol, ag manugtudlo sa mga buko Hudyo^c tungor sa matuor nak pagtu-o nak napasa-ato parayan sa pagtu-o kang Hesus. Kag ako gingsisiling ay kag kamatuuran ag waya ako gibibinakak.

Kag mga Tugon Para sa mga Nagtutu-o sa Oras it Pagdayaw

⁸ Ngani, kag ako hanrom ay aber riing lugar it inro pagtitipon sa pagdayaw sa Dios, kag mga kayake ay magpinangamuyo. Pero bag-o ninra itaas kag inra mga damot sa Dios ay dapat siguruhon ninra nak kag inra pagpangabuhi ay malimpyo sa atubangan Nida, ag waya ra sinra it dumot ag ingtatago nak kahangit sa inra isigkatawo.

⁹ Ag kag mga kabade ray ra ay dapat pakanduon kag inra sarili it katong buko malaw-ay ag tama yang. Kali ay parayan sa angay nak pagpamaro ag buko parayan sa subrang pag-arti sa paghusay it inra buhok, ag buko sa pagpuni sa inra mga yawas it mga buyawan, mga perlas, o iba pang mga mamahayon nak mga besti. ¹⁰ Imbis nak punihan ninra kag inra sarili it kina agor sinra'y magiging kamumuot gimuyatan, ay dapat kag inra ipakita ay mga maadong binuhatan. Dahil kina kag matuor nak kagandahan sa pagmuyat it Dios ag angay yang sa mga kabade nak nagsisiling nak sinra ay nagdadayaw sa Ida.

¹¹ Kag mga kabade ay dapat ra nak maghipos habang nagtutuon, ag matuor nak magpasakop sa mga mas mataas sa inra. ¹² Waya nako gisusugti kag mga kabade nak

^b2:5 Basaha sa Deu. 6:4.

^c2:7 o “mga Hentil” nak halin sa bisayang Inglis nak “Gentile.”

imaw it magtudlo sa mga kayake o imaw it maggahom sa inra. Sinra ay dapat maghipos, ¹³ kumo kag unang inghimo it Dios ay si Adan bag-o si Eba.^{d 14} Ag usa pa, buko si Adan kag naluko ni Satanas, kundi kag kabade, ag sida kag unang nakasala. ¹⁵ Pero aluwason gihapon sida it Dios habang gingriripara nida it maado kag ida mga anak,^e kung magpadayon sida nak magtu-o, ag magiging mapinalanggaon, magpakabalaan ag maado kag ida paghiwas.

3

KAG NAHANUNGOR SA MGA PINUNO IT MGA NAGTUTU-O

Kag Tamang Pamatasan it mga Pinuno it mga Nagtutu-o

¹ Masasaligan kaling bisaya ag dapat nak patihan. “Si-o man kag naghahanrom nak maging pinuno it mga nagtutu-o^f ay naghahanrom it buko basta-bastang trabahuon.”

² Ngasing, kag usang pinuno it mga nagtutu-o ay kinahangyan nak waya it maiipuya kag iba sa ida, matutom sida sa ida asawa,^g maayam magraya ag magpugong it ida sarili, gingtatahor, bukas kag pamayay para sa ibang tawo, ag maayo magtudlo. ³ Dapat ra nak sida ay buko palayango, buko mapintas sa iba kundi mabuot, buko palaaway, ag

^d2:13-14 Basaha sa Hen. 2-3.

^e2:15 Kali kag usang parti it Bibliya nak mahirap intyendihon it mga nagbabasa. Siling it mga maayam sa Bibliya nak buko ninra ayam ngasing kung ni-o talaga kag gustong bisayahon it kali, ugaling sa inra pag-iisip kali ay puyding hanuyos kag kasadya it usang kabade habang sida ay nagriripara sa ida mga anak, o maluluwas sida parayan sa pagkatawo it usang piling anak nak imaw si Kristo, o abuligan sida it Dios nak malampasan nida kag sumpa sa ida nak aagumon nak hirap sa pagpanganak. Kaling sumpa sa kabade ay gingmitlang sa Hen. 3:16.

^f3:1 Sa ibang mga pagsalin it Bibliya kaling pinuno it mga nagtutu-o ay ingtatawag rang “obispo.” (Basaha ra sa Bin. 20:28; Plp. 1:1 ag Tito 1:7.)

^g3:2 Sa bisayang Griyego kali ay “ausa yang it asawa”. Pero kali ay inggwa't iba't-ibang pagkaintyendi tuyar sa “ausa yang it asawa,” o “nag-asawa sida it usang beses yang,” o “kinahangyan nak sida ay matutom sa ida asawa.”

buko hakog.

⁴ Kinahangyan ra nak maayo sida magrumaya it ida panimayay, ag kag ida mga anak ay nagpapairayom ag nagtatahor sa ida. ⁵ Dahil kung kag usang tawo ay daok magrumaya it ida sariling panimayay, pauno nida mariripara it maado kag mga nagtutu-o?

⁶ Dapat marugayey pati sida nak nagsusunor kang Kristo. Dahil kung buko ay sabaling ipagmarako nida kaling ida pagiging-pinuno ag mapasa-ida ra kag parusang tuyar sa ingta-o it Dios kang Satanas. ⁷ Laloey nak kinahangyan nak maado kag pagmuyat sa ida it mga tawong buko manugsunor kang Kristo, dahil sabaling puro pagpuya kag ida abuton ag sida'y mahuyog pa sa rit-ag ni Satanas.

Kag Tamang Pamatasan it Mga Manugbulig sa mga Pinuno it mga Nagtutu-o

⁸ Kag bawat manugbulig ray ra sa mga pinuno it mga nagtutu-o^h ay kinahangyan nak talahuron it mga tawo, inggwa't usang binisayahan, buko palayango, ag buko hakog.

⁹ Kinahangyan ra nak inra paninruga kag kamatuuran nak inggwa't malimpyong kunsensya. Kali kag kamatuuran nak ato ingtutuhan tungor kang Kristo, nak date'y waya gipahadagan it Dios sa tawo, pero ngasing ay gingpahadagey sa ato.ⁱ ¹⁰ Masre anay kag tawo nak gusto nimong pili bilang manugbulig sa mga pinuno it mga nagtutu-o. Ag kung ida maipakita nak waya sa ida it masisiling nak mayain kag tawo ay batuna sida bilang manugbulig.

¹¹ Kag mga kabade ray ra ay kinahangyan nak talahuron it mga tawo, buko mapanira it inra isigkatawo kundi maayam magpugong it ida sarili ag masasaligan sa tanang bagay.

¹² Tungor pa gihapon sa mga manugbulig sa pinuno it mga nagtutu-o, sinra ay kinahangyan ra nak usa yang kag asawa, ag maayam magrumaya it panimayay ag magpasunor sa inra mga anak. ¹³ Kina tanan ay kinahangyan nak makita sa bawat

^h**3:8** Sa ibang mga pagsalin it Bibliya kaling mga manugbulig it mga pinuno it mga nagtutu-o ay ingtatawag rang “diakono.” (Basaha sa Plp. 1:1.)

ⁱ**3:9** Sa ibang mga pagsalin it Bibliya kaling kamatuuran tungor kang Kristo, nak date'y waya gipahadagan it Dios sa tawo ay ingtatawag rang “misteryo.” (Basaha sa Rom. 16:25-26.)

manugbulig sa mga pinuno agor sinra ay magiging maadong manugbulig, ag mas maado kag pagmuyat sa inra it tanan. Kung inra kali asunron ay lalo pang matibay kag inra pagtu-o kang Kristo Hesus.

Kag Kamatuuran Tungor kang Kristo nak Date'y Waya Gipahadagan it Dios sa Tawo

¹⁴Nagsasalig ra akong makapanha sa inro sa indiey marugay nak panahon. Pero sa gihapon ay ako gingsusuyat sa imo kag mga laygay nak kali. ¹⁵Kaling laygay nako ay agor kung maatraso man ako, ay ayamey nimo kag mga tamang paghiwas bilang myembro it panimayay it Dios nak imaw kitang mga nagtutu-o sa buhi nak Dios. Importante kali dahil kag mga nagtutu-o kag inggwa't obligasyon nak panghuytan ag itudlo it tama kag kamatuuran nak gingta-o sa ato it Dios, tuyar sa haligi ag tuko nak nagpapatibay sa bayay.

¹⁶Matuor nak di rakong balor kaling kamatuuran tungor kang Kristo nak dati ay waya gipahadagan it Dios sa tawo, pero ngasing ay gingpahadagey kali sa ato nak,

Sida ay nagpakita bilang tawo,

Sida ay ingpamatuuran it Ispirito it Dios nak matarong.^j

Nakita Sida it mga kaanghelan,

ingwali Sida sa mga nasyon,^k

ingpatihan it mga tawo sa bug-os nak kalibutan,

ag Sida ay gingraya pa-langit sa Ida kahimayaan.

4

^j**3:16a** Aber ingmatay si Kristo dahil kag inra pagkakilaya sa Ida ay usang makasal-anan, pero sa kamatuuran waya Sida it sala, ag ingpamatuuran it Ispirito it Dios nak matarong Sida tong Sida ay nabanhaw.

^k**3:16b** Basaha sa Sal. 9:11 ag Col. 1:23.

KAG MGA LAYGAY KANG TIMOTEO PARA SA MGA NAGTUTU-O

Kag Nahanungor sa mga Nagtutudlo it Buko Matuor

¹ Ngasing, maathag kag inggisiling it Ispirito it Dios nak sa huling mga panahon, kag iba ay mabuyag sa matuor nak pagtu-o. Kali ay dahil inra apatihan kag inggisiling it mga maayo magpanglukong ispirito ag kag mga panudlo it mga mayaot. ² Kaling mga nagpapanglukong ispirito ay nagtutudlo parayan sa mga tawong nagpapakita it maado ag tama kuno kag pagtudlo pero mga bakakon ra. Kag mga tawong kali ay pay kibuyoney kag kunsensya, kada waya yang sa inra aber kag inra ginghihimo ay sala. ³ Ingbabawal ninra kag pag-asawa ag kag pagkaon it pilang mga pagkaon, aber kali ay ingtuga it Dios para kaunon it mga nagtutu-o ag nakakasador sa kamatuuran, nak inggwa't pagpasalamat. ⁴ Dahil tanang bagay nak ingtuga it Dios ay maado, ag waya't dapat paindian kung kali ay gingbabaton nak inggwa't pagpasalamat. ⁵ Kumo pag kali ay napasalamataney ag napangamuyuaney, kumporme sa siling it bisaya it Dios kali ay naging limpyoy.

Kag mga Laygay Para kang Timoteo

⁶ Ngani, ikaw Timoteo, kung kag mga laygay nak kali ay imo ipasador sa atubangan it tanang mga hali kang Kristo Hesus, ikaw ay magiging maadong suguon Nida. Ag dapat ay permi nimong pakusugon kag imo ispirito parayan sa kamatuuran nak makikita sa mga bisaya it Dios. Kali kag maadong panudlo nak imo ingesusunor. ⁷ Aya gipasinglabot sa mga kalibutanhon ag mga waya't puyos nak tatabilon nak mayado sa kamatuuran. Imbis nak tuyar ay anara kag imo sarili nak mamut-an ikaw it Dios.

⁸ Ngasing, waya't mayain kung aanaron nato kag ato yawas sa mga bagay nak makakapakusog dili, pero mas maado kung aanaron nato kag ato ispirito nak magpangabuhi nak mamumut-an it Dios. Mas maado kali dahil inggwa kali it matata-o nak maado sa ato ngasing ag imaw ra sa palaabuton pa nak kabuhi.

⁹ Masasaligan kaling ako ingisiling ag dapat nato nak patihan. ¹⁰ Kada ngani imaw kina kag rason kung asing kita ay nagpapakatinguha ag nagpapakapangabudlay. Dahil kag ato pag-asa sa palaabuton ay ato gingta-o sa buhi nak Dios, nak imaw kag Manluluwas it tanang tawo, laloey it mga nagtutu-o sa Ida.

¹¹ Kada, tudluan ag ipatuman nak gador kag mga bagay nak kali. ¹² Aya gipabad-e nak

minuson ka it aber sin-o dahil sa imo kabataan. Maging ehemplo ka sa mga nagtutu-o kang Kristo sa imo pagbisaya ag pamatasan, sa pagka-mapinalanggaon, sa pagtu-o, ag sa paghiwas nak wayang gador it makikitang kalaw-ayan.

¹³ Habang waya pa ako naabot, intyendiha kag pagbasa it Sagradong Kasuyatan sa atubangan it mga tawo, kag pagwali ag kag pagtudlo. ¹⁴ Aya gipabad-e kag ispirituhanong abilidad nak ingta-o sa imo it Ispirito Santo it katong ikaw ay ingpatungan it damot it mga pinuno it mga nagtutu-o,¹ ag inggwa't nagbisaya it mensahe halin sa Dios tungor raha.

¹⁵ Himu-a permi kinang mga responsibilidad ag taw-e nak gador kina it oras agor makita it tanan kag pag-uswag it imo ministryo. ¹⁶ Magrahan nak gador ikaw sa imo paghiwas ag sa imo ingtudlo. Paninrugi kina, dahil parayan raha ay maluluwas kag imo sarili pati kag mga nagpapanimati sa imo.

5

Kag Tamang Pagtratar sa Bawat Hali sa Pagtu-o

¹ Aya gibisar-i kag usang kayake nak mas maguyang sa imo. Pangabaya sida sa maadong parayan nak pay бага kag imo gingbibisayahan ay imo sariling tatay. Ag kag mga kayake nak nakakabata sa imo ay tratara nak pay imo mga manghor. ² Ag kag mga mas maguyang nak kabade ray ra ay tratara nak pay imo nanay, ag kag mga nakakabata sa imo nak mga kabade ay tratara nak pay tuyar sa imo mga manghor. Maging limpyo permi kag inro isip sa maadong parayan it pagtahor sa inra.

Kag Pagta-o't Bulig sa mga Balong Nagtutu-o kang Kristo

³ Tahura ag buligi kag mga kabadang balo nak wayaey nak gador it ibang mabulig. ⁴ Kung kag usang balo ay inggwa't mga anak o mga apo, tudlu-e sinra nak sa suyor it relihiyong Kristyano kag inra responsibilidad ay sa inra sariling pamilya anay tuyar sa pagpakita it utang nak loob sa inra mga maguyang. Dapat ninra kaling himuon dahil kali ay maado sa pagmuyat it Dios. ⁵ Kag klarong balo nak wayaey talaga't ibang nasasaligan, ay katong ingtaoy sa Dios kag ida pag-asa. Kada adlaw ag gab-i sida ay

¹4:14 Basaha sa Bin. 6:6 ag 1 Tim. 1:18.

nagpapangamuyo ag naghahagar sa Dios it ida mga kinahangyan. Sida kag dapat buligan it mga hali sa pagtu-o.

⁶ Pero, kag balo nak pasunor-sunor yang sa kagustuhan it ida yawas ay indi dapat buligan it mga nagtutu-o, dahil aber sida ay buhi pa, sa kamatuuran ay minatayey sida sa ispirituhanong pagpangabuhi.

⁷ Tudluan kaling tanan sa mga nagsusunor kang Kristo agor waya't maiipuya sa inra.

⁸ Kung inggwa sa inra it waya giriripara sa inra mga hali, laloey sa inra sariling pamilya, ay ida gingtalikuran kag pagtu-o kang Kristo ag subra pa sida ruto sa mga tawo nak waya't pagtu-o.

⁹ Pag kag usang balo ay subra'y nak saisenta anyos, puyde sidang iiba sa listahan it mga dapat buligan. Pero dapat ra nak sida ay naging matutom sa ida asawa,^m ¹⁰ ag inggwa't mga mapamatuor sa ida maadong buhat, tuyar abi sa kung ida naparagko nak maado kag ida mga anak, gingbaton nida kag mga nagsinampot sa ida bayay, nagserbisyo sida sa mga kapwa nida nak sinakupan ni Kristo sa ni-o mang parayan, aber sa paghinaw it inra mga siki. Nagbulig sida sa mga nahihirapan, ag ida ingta-o kag ida sarili sa paghimo it maado sa ni-o mang ida makakayanan.

¹¹ Pero aya giibhan sa listahan it mga balo nak dapat buligan, kag mga balo nak bata pa. Kali ay dahil di posibilidad nak maabot kag oras nak sinra ay mahanrom ray nak mag-asawa liwat. Pag natabo kali ay inra mapapabad-an kag inra promisa sa pagserbisyo kang Kristo bilang balo. ¹² Ngani, ipamutang sinra nak nakasala dahil sa inra pagsira sa primero ninrang gingtug-an nak magserbisyo kang Kristo tong sinra ay nabalo. ¹³ Usa pa, pag nagamon sinra nak inggwa't nagtata-o yang permi't inra kinahangyan, sinra ay makakatuon nak magrinuyog ag magyinagadaw sa mga kayungot. Ag buko yang magrinuyog kundi magtinabil pa ag magpasinglabot sa mga bagay nak buko ninra dapat pasinglabutan, sa inra pagbisaya nak buko dapat ibisaya.

¹⁴ Kada para sa ako, mas maado pang kag mga balo nak bata pa ay mag-asawa yangey liwat, magpanganak, magripara it inra panimayay, ag indi magta-o it lugar nak kita ay

^m5:9 Sa bisayang Griyego kali ay “ausa yang it asawa.” Pero kali ay inggwa't iba't-ibang pagkaintyendi tuyar sa “ausa yang it asawa,” o “nag-asawa sida it usang beses yang,” o “kinahangyan nak sida ay matutom sa ida asawa.”

mayainon it ato kaaway. ¹⁵ Nabisaya kali nako dahil inggwa't pila sa inra kag ako nakita nak naraya ni Satanas.

¹⁶ Kag ako laygay sa mga kabade nak nagtutu-o kang Kristo nak inggwa't mga hali nak balo, ay dapat sinra kag mabulig sa inra. Kina ay agor indi mapakabug-atan kag mga nagtutu-o pramas sinra ay makabulig rutong mga balo nak wayang gador talaga it ibang masasaligan.

Kag Nahanungor sa mga Pinuno nak Nagrurumaya sa mga Nagtutu-o

¹⁷ Kag mga pinuno it mga nagtutu-o nak nagrurumaya it maado ay dapat yang ninrong pakabaluran sa pagta-o sa inra it abundang suhoy, laloey katong mga nagpapangabudlay sa pagpangwalihan ag sa pagpanudlo. ¹⁸ Dahil siling ngani sa Sagradong Kasuyatan ay, “Aya gitabuni kag yuba it baka habang inro inggagamit sa paggiok pramas makakakaon ra.”ⁿ Usa pang siling dili ay, “Kag usang trabahador ay dapat yang talagang makabaton it tamang suhoy.”^o

¹⁹ Aya nak gador gipatihe kag akusar laban sa usa sa inro mga pinuno kung waya yang ra it ruha o tatlong makakatestigo nak kina'y klaro. ²⁰ Kinang mga pinuno ray ra nak nagpapadayon sa pagpakasala ay bisar-i sa atubangan it tanan agor kag iba ay mahahadlok magpatuyar.^p

²¹ Sa atubangan it Dios ag ni Kristo Hesus ag Ida mga piling anghel, ikaw ay ako ingsusugo nak imo ipatupar kag mga reglamintong kali para sa tanan it waya't pinilian, pramas waya't makakasiling nak ikaw ay inggwa't pinalabi.

²² Usisa-a anay it maado kag tawo bag-o bendisyunan nimo bilang pinuno parayan sa pagpatong it imo damot sa ida.

Ag magrahan pramas indi ka mabasoy it iba sa inra pagpakasala, agor indi mabutang sa kumpromiso kag imo sarili.

²³ Ag tungor sa imo yawas, aya gipabad-e kag imo sarili. Buko permi-perming tubi yang kag imo ainumon, kundi inom ra it maisot nak inumon nak ubas dahil makakabulig kina sa imo bituka ag imaw ra sa iba pang permi nimong gingbabatyag.

ⁿ**5:18a** Basaha sa Deu. 25:4.

^o**5:18b** Basaha sa Lev. 19:13 ag Deu. 24:14-15.

^p**5:20** Basaha sa Deu. 13:11.

²⁴ Ag rumruma ra kali, inggwa matuor it mga tawo nak kag pagpakasala ay ayamey it tanan praber pa mahusgaran, pero inggwa ra it iba nak kag kasal-anan ay sa huley masasaduran. ²⁵ Imaw ra kina sa mga maadong buhat. Inggwa't mga ayamey nak raan it tanan, pero kung buko man ay indi ra kina magpabiling nakatago.

6

Kag Nahanungor sa mga Ulipon nak Nagtutu-o kang Kristo

¹ Imaw kali kag ako mga laygay para sa mga ulipon nak nagtutu-o kang Kristo. Sinra ay dapat magtahor sa inra amo agor kag ngayan it Dios ag kag ato gingtutudlo ay indi mapuya-an. ² Indi dapat mabuhinan kag pagtahor it usang ulipon sa ida amo nak nagtutu-o kumo sinra ay maghali kang Kristo. Dapat pa ngani nidang pakanduon kag ida pagserbisyo dahil kag nakakabaton it kapuslanan ay mga nagtutu-o kang Kristo, ag pareho sinrang palangga it Dios.

Tudluan ag ipatupar kaling mga obligasyon it mga ulipon sa imo mga hali sa pagtu-o. ³ Kung inggwa ugaling it nagtutudlo it kuntra rili, ag sinra ay waya gikukumporme sa maadong mga panudlo it ato Ginoong Hesu-Kristo ag sa mga tudlo kung pauno sinra mamumut-an it Dios, ⁴ sinra ay nagmamarako yang, pero waya ra sinra't nanunungnungan! Sakitey ninra kag paghinanap it kasabtanang ag pagpakigsuay tungor sa mga bisaya, nak imaw kag inghahalinan it paghinilian, paghinangitan, pagpanglibak, ag mayaing mga pagduda. ⁵ Imaw ra kali kag perming ginghahalinan it pagdiniskusyunan it mga tawong mayain it pag-iisip, kato bagang wayaey it pagkaayam sa kamatuuran. Kali ay dahil kag asa inra huna-huna ay kag pagiging pagka-diosnanon ay usang parayan yang kung pauno sinra ay inggwa't mapapakamos.

Kag Nahanungor sa Pagpalangga sa Kwarta

⁶ Matuor, abang rako kag mapapakamos sa pagka-diosnanon, pag kita ay masinadyahon ag mapinasalamaton kumporme sa ingta-o sa ato it Dios. ⁷ Kumo tong matawo kita sa kalibutan ay waya kita it raya rili, ag pag kita ay mamatay ay waya ra kita it mararaya halin dili.^q ⁸ Inggwa yang kita it nakakaon ag nasusuksok ay dapatey

^q6:7 Basaha sa Job 1:21; Sal. 49:17 ag Man. 5:15.

kitang makuntento. ⁹ Pero katong mga nagpapakahanrom nak maging manggaranon ay natitintar. Sinra ay pay naririt-ag ag napapagto sa paghanrom it mga nio-niong bagay nak waya ra't natataong kaaduhan sa inra sarili, kundi puro yang kahaprusan it buot. Ag imaw pa sa inra't maraya sa kasiraan ag kamatayon. ¹⁰ Dahil kag pagpalangga sa kwarta ay imaw it inghahalinan it tanang klaseng kayainan. Sa paghingabot sa kwarta ay maramo kag napapayado sa kamatuuran nak nakikita sa mga bisaya it Dios, ag kag inra nasasagpaan ay puro kabug-atan sa rughan.

Kag Iba pang Laygay Para Kang Timoteo

¹¹ Pero ikaw, Timoteo, nak usang suguon it Dios, ay dapat nak magpayado sa tanan nak kina. Kag imo ahanrumon ay kag pagka-matarong, pagka-diosnanon, pagka-matibay sa pagtu-o, pagka-mapinalanggaon, pagka-mapaninrugan ag pagpakamabuot. ¹² Tuyar sa usang naglalaban it rayagan nak nagtitinguha nak magraog, ay kinahangyan nak ikaw ay magtinguha nak himuon kag tanan nak imo makakayanan sa pagsunor sa kamatuuran nak nakikita sa mga bisaya it Dios. Imaw it panghuyti kag kabuhi nak waya't katapusan, nak kung riin ay imaw kag rason kung asing ikaw ay ingtawag nak magsunor kang Kristo, it katong imo ingpamatuor sa tunga it karamuan kag imo pagtu-o sa Ida. ¹³ Sa atubangan it Dios nak nagtata-o it kabuhi sa tanang tinuga, ag ni Kristo Hesus nak nagbisaya sa atubangan ni Poncio Pilato it maadong pamatuor, ¹⁴ ingtutugon ka nako nak himuon nak gador nimo kag imo makakayanan agor kag imo itudlo ay waya it masisiling nak mayain, ag indi mapuyaan hastang magpakita kag ato Ginoong Hesu-Kristo sa Ida pagbalik.

¹⁵ Mabalik Sida sa tamang panahon nak ingtermino it Dios, Dios nak dalayawon ag ausang Mananakop, kag Hari it tanang mga hari, ag Gino-o it tanang mga gino-o.^r

¹⁶ Sida kag Dios nak indi mamatay ag nag-iistar sa kasusilaw nak hadag nak waya't aber siong nakakaatubang, Sidang waya pa nak gador it nakakamuyat ag indi nak gador mamuyat-muyatan.^s Kabay pang mapasa-Ida kag tanang balor ag kita'y Ida gamhan hastang sa waya't katapusan. Kabay pa.

^r6:15 Basaha ra sa Deu. 10:17; Sal. 136:3 ag Dan. 2:47.

^s6:16 Basaha ra sa Sal. 104:2.

Kag Laygay Para sa mga Manggaranon

¹⁷ Kag mga manggaranon dili sa kalibutan ay imo laygayan nak indi magminataas-taason o magsalig sa inra mga manggar nak mawawagit yang, kundi magsalig sa Dios nak imaw't nagtata-o sa ato it abundang mga bagay nak ato ikakasadya. ¹⁸ Dapat nak maado kag inra himuon pramas magmanggaranon sinra sa maadong mga binuhatan. Dapat ra sinra nak maging maatag sa pagta-o it inra manggar ag sinra ay maging mabinuligon sa inra isigkatawo. ¹⁹ Sa paghimo it kali ay nagtitipon sinra sa langit it manggar nak inra mapupuslan sa paabuton, agor mapapanghuytan ninra kag matuor nak kabuhi.

KAG MGA HULING TUGON

²⁰ Ay Timoteo, bantaying gador kag kamatuuran tungor kang Hesus nak ingtugyan nako sa imo nak imo itudlo. Aya giiba sa mga waya't puyos nak kalibutanhong tatabilon, imaw ra kinang mga pagsinabtanan tungor sa inra gingsisiling nak kaayaman kuno, nak sala ra. ²¹ Dahil inggwa't ibang tawo nak sa inra pagpang-uma-uma it tuyar nak kaayaman, sinra ay nayaag halin sa matuor nak rayan it pagtu-o nak makikita sa mga bisaya it Dios.

Kabay pa nak mapasa-inrong tanan kag kaaduhan it Dios.